

Samtlige fylkeskommuner og kommuner

Kravet til forsvarlig system i opplæringsloven § 13-10 annet ledd - oppsummering fra felles nasjonalt tilsyn 2006

Innledning

I henhold til St.prp. nr. 1 (2005-2006) og embetsoppdraget til fylkesmennene for 2006, ble det for første gang gjennomført et nasjonalt tilsyn med felles metodikk på opplæringsområdet våren 2006. Med "felles" menes at fylkesmennene har gjennomført tilsynet etter samme metodikk og basert på en felles veileder.

Tilsynet ble gjennomført som systemrevisjon. Dette innebærer at man fører tilsyn med om kommunen har på plass systemer som sikrer overholdelse av plikter etter opplæringsloven og forskrifter gitt i medhold av denne.

Felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet 2006

Ved felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet i 2006 ble det ført tilsyn med opplæringsloven § 13-10 annet ledd som krever at skoleeier skal ha et **forsvarlig system** for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylt.

Forskriften til opplæringsloven §§ 2-1 og 2-2 om hhv skolebasert vurdering og rapportering ble valgt ut som velegnet til å belyse om kommunen har etablert et **forsvarlig system**.

Kravet om forsvarlig system i opplæringsloven § 13-10 annet ledd ble valgt ut som tilsynsystema både fordi det er en relativt ny bestemmelse og fordi det i de siste års reformer er lagt vekt på å tydeliggjøre skoleeiers ansvar. Et av målene for Kunnskapsløftet er lokalt ansvar og handlefrihet for utvikling av skolen som lærende organisasjon.

Tilsynet omfattet tre kommuner i hvert fylke. Fylkesmennene valgte selv ut kommuner. Kriteriet for utvelgelsen var at det skulle være et representativt utvalg i forhold til størrelse og organisering på opplæringsområdet.

Nærmere om resultatene fra tilsynet

Fylkesmennene har i sine tilsynsrapporter beskrevet hva slags observasjoner avvikene fra opplæringsloven § 13-10 annet ledd bygger på. I henhold til fylkesmennenes beskrivelse av observasjonene er de typiske hovedfunnene fra felles nasjonalt tilsyn 2006 som følger:

- Kommunene har ikke gode nok eller mangler systemer for kontroll av egen virksomhet på opplæringsområdet
- Mangler eller uklarhet vedrørende nødvendig delegasjon av ansvar og oppgaver etter opplæringsloven innad i kommunen
- Delegasjonsreglementet i kommunen er mangelfullt og ikke oppdatert
- Manglende system i kommunen for rapportering av avvik

- Ikke felles forståelse i kommunen av hva skolebasert vurdering innebærer
- Ikke gitt pålegg fra kommunen til skolene om å foreta skolebasert vurdering
- Mangler skriftlig dokumentasjon på at skolene foretar skolebasert vurdering
- Ikke forsvarlig system i kommunen for oppfølging av resultatene fra de nasjonale kvalitetsvurderingene

Observasjonene er også presentert i Utdanningsdirektoratets "Rapport fra felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet 2006". For mer utfyllende gjennomgang av resultatene fra tilsynet vises til denne rapporten, som er tilgjengelig på direktoratets hjemmeside: www.udir.no.

Tiltak

Oppsummeringen ovenfor viser etter direktoratets oppfatning at det er behov for å styrke kommunenes forståelse av både innholdet i og viktigheten av plikten til å etablere et forsvarlig system i henhold til opplæringsloven § 13-10 annet ledd for vurdering av om kravene i opplæringsloven med forskrifter er oppfylt.

Utdanningsdirektoratet har på denne bakgrunn fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å utvikle en veileder som vil omtale innhold og krav i opplæringsloven § 13-10 annet ledd. Veilederen vil også omfatte kravet til forsvarlig system for friskoler, jf den parallelle bestemmelsen i friskoleloven § 5-2 tredje ledd. Veilederen skal være ferdig innen 1. juni 2007, og vil bli gjort kjent for kommunene (og friskolene) på hensiktsmessig måte.

Felles nasjonalt tilsyn 2007

Ved felles nasjonalt tilsyn 2007 skal fylkesmennene gjennom systemrevisjon kontrollere om skoleeier oppfyller lovens krav til tilpasset opplæring og spesialundervisning, jf opplæringsloven § 1-2 femte ledd og kapittel 5, og om skoleeier har et forsvarlig system for å ivareta dette, jf opplæringsloven § 13-10 annet ledd. Det er fylkeskommunen og 5 utvalgte kommuner i hvert fylke som skal være gjenstand for tilsynet.

Selv om hovedfokus for tilsynet i 2007 vil være på tilpasset opplæring og spesialundervisning, vil det altså også være kontroll med oppfyllelsen av systemkravet i opplæringsloven § 13-10 annet ledd.

Da det som nevnt vil ta noe tid før den omtalte veilederen er utarbeidet, ber direktoratet om at kommunene straks merker seg de mangler fra systemkravet som ble avdekket under felles nasjonalt tilsyn 2006.

Med vennlig hilsen

Petter Skarheim
Direktør

Erik Bolstad Pettersen
Områdedirektør

Kopi: Kunnskapsdepartementet
Fylkesmennene via FM-nett